

References:

1. Veselov E.G. (2002). Fizicheskoe prinuzhdenie kak obstoiatelstvo, iskluchaiushchee prestupnost deiania [Physical coercion as a circumstance excluding the criminality of an act]. Nauchnye trudy RAIuN. V 2-kh tomakh. M. : Jurist. Vyp. 2: T. 1. P. 418–424 [in Russian].
2. Kobozeva T.Iu. (2008). Prinuzhdenie kak priznak obektivnoi storony sostava prestupleniia [Coercion as a sign of the objective side of a crime]. *Probely v rossiiskom zakonodatelstve*. № 4. P. 34–42 [in Russian].
3. Maliarenko V.T. (red.) (2007). Postanovy Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy v kryminalnykh spravakh [Resolutions of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine in criminal cases]. K. : Yurinkom Inter. 408 p. [in Ukrainian].
4. Chebotareva G.V. (2003). Ugolovno-pravovye problemy transplantatsii organov ili tkanei cheloveka i donorstva krovi [Criminal law problems of human organ or tissue transplantation and blood donation] : dis. kand. iurid. nauk: 12.00.08. K., 219 p. [in Russian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.2.27>

DYSKUSYJNE ZAGADNIENIA OKREŚLANIA PRZESZUKANIA OSOBY JAKO SAMODZIELNEJ CZYNNOŚCI DOCHODZENIOWEJ (POSZUKIWAWCZEJ)

Yana Koniushenko

*kandydat nauk prawnych, docent,
docent Katedry Postępowania Karnego
Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0003-4988-0793
Koniushenko@gmail.com*

Adnotacja. W artykule określono obecny stan regulacji legislacyjnej przeszukania osoby (przeszukanie osobiste); przeanalizowano praktykę śledczą dotyczącą przeszukania osoby, na której podstawie podkreślono problematyczne momenty jej wdrożenia; sformułowano podejście autora dotyczące definicji przeszukania osoby jako niezależnego działania śledczego (poszukiwawczego); zaproponowano zmiany legislacyjne do Kodeksu Postępowania Karnego Ukrainy dotyczące racjonowania przeszukania osoby w odrębnej normie. Zwrócono uwagę na problemy natury praktycznej dotyczące przeprowadzania przeszukania osoby podczas zatrzymania osoby w trybie art. 208 Kodeksu Postępowania Karnego Ukrainy, a w szczególności w przypadku popełnienia przestępstw w zakresie środków odurzających, substancji psychotropowych. Podano przykłady orzeczeń sądu kasacyjnego o naruszeniu procedury przeszukania osoby. Udowodniono, że przeszukanie osoby powinno być przewidziane w Kodeksie Postępowania Karnego Ukrainy jako niezależne działanie śledcze (poszukiwawcze) z określeniem jego celu, procedury, podstaw przeprowadzenia zgodnie z postanowieniem sędziego śledczego i bez takiego postanowienia. Uzasadniono, że przedstawione propozycje należy utrwalić w nowym artykule 234-1 „Przeszukanie osoby”.

Słowa kluczowe: czynność dochodzeniowa (poszukiwawcza), przeszukanie osoby, śledczy, prokurator, urzędnik uprawniony.

DISCUSSIVE ISSUES OF DEFINING A SEARCH OF A PERSON AS AN INDEPENDENT INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTION

Yana Koniushenko

*Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Criminal Procedure
National Academy of Internal Affairs
ORCID ID: 0000-0003-4988-0793
Koniushenko@gmail.com*

Abstract. The current state of the legislative regulation of the search of a person has been determined; the investigative practice of conducting a search of a person was analyzed, on the basis of which the problematic moments of its implementation were highlighted; formulated the author's approach to defining a search of a person as an independent investigative (search) action; proposed legislative changes in the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the definition of a search of a person in a separate norm. Attention is drawn to the problems of the practical nature of conducting a search of a person when a person is detained in accordance with Article 208 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, and in particular in the case of committing crimes in the field of narcotic drugs, psychotropic substances. Examples of decisions of a court of cassation on violation of the procedural order of a person's search are given. It is

proved that the search of a person should be provided for in the Criminal Procedure Code of Ukraine as an independent investigative (search) action, with the definition of its purpose, grounds, procedure for conducting, grounds for conducting by the decision of the investigating judge and without such a decision. It is substantiated that these proposals should be consolidated in the new article 234-1 "Search of a person".

Key words: investigative (search) action, search of a person, investigator, prosecutor, authorized official.

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБШУКУ ОСОБИ ЯК САМОСТІЙНОЇ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ

Яна Конюшенко

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального процесу

Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-4988-0793

Koniushenko@gmail.com

Анотація. У статті визначено сучасний стан законодавчої регламентації обшуку особи (особистого обшуку); проаналізовано слідчу практику щодо проведення обшуку особи, на підставі чого виокремлено проблемні моменти його здійснення; сформульовано авторській підхід до визначення обшуку особи як самостійної слідчої (розшукової) дії; запропоновано законодавчі зміни до КПК України щодо унормування обшуку особи в окремій нормі. Звернено увагу на проблеми практичного характеру щодо проведення обшуку особи під час затримання особи в порядку ст. 208 КПК України, зокрема в разі вчинення злочинів у сфері наркотичних засобів, психотропних речовин. Наведено приклади рішень суду касаційної інстанції щодо порушення процесуального порядку обшуку особи. Доведено, що обшук особи варто передбачити в КПК України як самостійну слідчу (розшукову) дію з визначенням його мети, порядку проведення, підстав проведення за ухвалою слідчого судді та без такої ухвали. Обґрунтовано, що окреслені пропозиції варто закріпити в новій статті 234-1 «Обшук особи».

Ключові слова: слідча (розшукова) дія, обшук особи, слідчий, прокурор, уповноважена службова особа.

Вступ. З часу свого ухвалення Кримінальний процесуальний кодекс (далі – КПК) України 2012 р. піддавався численним змінам і доповненням, які подекуди не мали прогресивного й системного характеру. Наслідком цих змін стало запровадження штучних процесуальних перешкод для розслідування злочинів, що негативно вплинуло на стан правопорядку в нашій країні. Натомість до КПК України тривалий час не вносилися зміни, які мали б вирішити нагальні проблеми кримінального процесу, щодо яких давно сформований вагомий суспільний запит і висловлювалися думки експертів, науковців і практиків. Серед іншого мова йде про необхідність запровадження такого засобу збирання доказів, як обшук особи. Насамперед зумовлено це тим фактом, що саме завдяки ньому сторона обвинувачення має можливість правомірно вилучити речі, документи та предмети, що мають значення для досягнення повноти розслідування, викриття конкретної особи в учиненні кримінального правопорушення, притягнення винних осіб до відповідальності тощо. Тим часом у правозастосовній діяльності одним із найбільш проблемних питань, які виникають під час отримання стороною обвинувачення доказів, є можливість здійснення обшуку особи, що зумовлено недосконалістю положень глави 20 КПК України з його процесуального врегулювання. У зв'язку з цим сьогодні нагальним питанням є унормування мети, підстав і процесуального порядку проведення обшуку особи як окремої слідчої (розшукової) дії. Перелічені вище чинники підлягають невідкладному врегулюванню на законодавчому рівні.

Основна частина. Після прийняття чинного КПК України правова природа обшуку особи вивчалася в межах окремих досліджень, присвячених вивченню слідчих (розшукових) дій (Г.О. Степановим, О.С. Степановим, Х. Куликом, А.М. Федорченко), під час дослідження проблематики затримання особи (Т.Г. Фоміною, В.В. Рогальською), у ході вивчення питань щодо дотримання прав особи (А.В. Дрозд та іншими). Розробки зазначених науковців мають вагомий значення для проведення обшуку особи під час кримінального провадження, оскільки в них висвітлюється проблематика проведення цієї дії. Проте низка питань проведення обшуку особи залишається не вирішеною, у зв'язку з чим процесуальний порядок його здійснення потребує додаткового дослідження та вдосконалення.

Мета дослідження полягає в окресленні дискусійних питань визначення обшуку особи як самостійної слідчої (розшукової) дії. Ця мета зумовлює постановку таких завдань: *по-перше*, визначити сучасний стан законодавчої регламентації обшуку особи; *по-друге*, проаналізувати слідчу практику щодо здійснення обшуку особи, на підставі чого виокремити проблемні аспекти; *по-третє*, сформулювати авторський підхід до визначення обшуку особи як самостійної слідчої (розшукової) дії; *по-четверте*, запропонувати законодавчі зміни до КПК України в частині унормування обшуку особи.

Передусім визначимо сучасний стан законодавчої регламентації обшуку особи. Відповідно до ч. 3 ст. 208 КПК України, уповноважена службова особа, слідчий, прокурор може здійснити обшук затриманої особи з дотриманням правил, передбачених ч. 7 ст. 223, ст. 236 КПК України. Крім того, відповідно до ч. 5 ст. 236 КПК України, обшук особи може бути проведено під час обшуку житла чи іншого володіння особи. Так, за рішенням слідчого чи прокурора може бути проведено обшук осіб, які перебувають в житлі чи іншому володінні, якщо є достатні підстави вважати, що вони переховують при собі предмети або доку-

менти, які мають значення для кримінального провадження. Обшук особи здійснюється особами тієї самої статі в присутності адвоката, представника на вимогу такої особи. Неявка адвоката, представника для участі в проведенні обшуку особи протягом трьох годин не перешкоджає проведенню обшуку. Хід і результати особистого обшуку підлягають обов'язковій фіксації у відповідному протоколі.

Системний аналіз законодавчих положень дає можливість виокремити такі особливості проведення обшуку особи:

1) обшук особи може проводитися: під час затримання – уповноважена службова особа, слідчий, прокурор (ч. 3 ст. 208 КПК України); під час обшуку житла чи іншого володіння особи – слідчий або прокурор (ч. 5 ст. 236 КПК України);

2) обшук особи здійснюється з обов'язковою участю не менше двох понять незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії (ч. 7 ст. 223 КПК України);

3) у разі обшуку особи під час затримання або обшуку житла чи іншого володіння особи такий обшук здійснюється особами тієї самої статі (ч. 3 ст. 208, ч. 5 ст. 236 КПК України), а в разі обшуку житла чи іншого володіння особи – ще й у присутності адвоката, представника на вимогу обшукуваної особи (ч. 5 ст. 236 КПК України);

4) процесуальна форма відображення результатів обшуку особи залежить від дії/заходу, під час якого його здійснено. Хід і результати особистого обшуку підлягають фіксації або в протоколі затримання, чи протоколі обшуку житла чи іншого володіння особи (ч. 5 ст. 236 КПК України).

Отже, проведений аналіз положень КПК України показав, що сьогодені обшук особи є не самостійною слідчою (розшуковою) дією, а складовою частиною інших заходів: затримання й обшуку житла чи іншого володіння особи. Позиції законодавця щодо регламентації обшуку особи як частини процесуальних дій дотримуються й деякі науковці. Так, В.В. Рогальська вважає, що обшук особи є частиною такої процесуальної дії, як затримання особи, і проводиться з дотриманням вимог, що встановлені для слідчих (розшукових) дій (Rohalska, 2017: 200). На переконання Л.Д. Удалової, особистий обшук є особливим видом обшуку та має власний специфічний порядок проведення (Udalova, 2013: 11). Разом із тим у чинному КПК України не закріплено єдиної норми, яка б регламентувала основні правила проведення обшуку особи, що, на нашу думку, є суттєвим правовим недоліком. Відсутність законодавчого положення щодо процесуального порядку проведення обшуку особи, з одного боку, негативно позначається на забезпеченні прав і свобод особи, а з іншого – тягне за собою визнання отриманих доказів недопустимими.

Певною мірою закріпивиши можливість проведення обшуку особи, законодавець майже не приділив уваги чіткому визначенню порядку його проведення. З огляду на це, серед науковців постає питання щодо внесення певних законодавчих змін з метою чіткого визначення порядку проведення обшуку особи. Так, варто погодитися з точкою зору А.В. Дрозд, яка вважає, що введення до національного законодавства єдиної норми, яка б закріплювала процесуальний характер і порядок проведення особистого обшуку, створило б сприятливе підґрунтя для недопущення зловживання правами службовими особами та, як наслідок, сприяло б захисту прав особи, у томі числі права на власність. Тому авторка цілком слушно запропонувала доповнити КПК України новою статтею 234-1 КПК України «Обшук особи», у якій варто визначити поняття цієї слідчої (розшукової) дії, підстави її проведення, випадки проведення без ухвали слідчого судді та за ухвалою слідчого судді (Drozd, 2019: 200). Протилежну позицію висловлює М.В. Капустіна, яка вважає, що особистий обшук не є самостійною слідчою дією, а проявляється в тимчасовому вилученні майна, унаслідок чого не потребує додатково законодавчого закріплення (Kapustina, 2016: 152). Ми підтримуємо позицію тих авторів, які переконані, що процесуальний порядок проведення обшуку особи повинен бути законодавчо визначений більш чітко, ніж це передбачено чинним КПК України.

Необхідність чіткого визначення порядку проведення обшуку особи підтверджено й слідчо-судовою практикою. Зокрема, на практиці постає питання щодо доцільності отримання дозволу слідчого судді на проведення обшуку особи. Наприклад, ухвалою Тальнівського районного суду Черкаської області по справі № 704/2044/13-к слідчий суддя не задовольнив клопотання про проведення особистого обшуку, яке ініціював слідчий і прокурор, аргументуючи необхідність проведення цієї слідчої (розшукової) дії у зв'язку з причетністю особи до розбійного нападу, а також наявності достатніх підстав уважати, що ця особа може носити вогнепальну зброю при собі. Суд, аргументуючи залишення цього клопотання без розгляду, указує на те, що вирішення слідчим суддею на стадії досудового розслідування клопотань про надання дозволу на проведення особистого обшуку в КПК України не передбачено, тобто такої процесуальної норми не існує (Decision of the Talniv District Court of Cherkasy Region, 2013). Із такою позицією слідчого судді варто погодитися, адже останні мають права виходити за межі повноважень, визначених законом.

Зауважимо, що питання про доцільність отримання ухвали слідчого судді на обшук особи, неодноразово порушувалися в процесуальній літературі, але єдиної позиції із цього питання не досягнуто. Так, одні науковці вказують на необхідність отримання дозволу слідчого судді на обшук особи (Fedorchenko, 2018), а інші виокремлюють певні випадки, коли проведення особистого обшуку дозволяється без ухвали слідчого судді (Stepanova at all, 2017: 297).

У практичній площині проблеми стосовно проведення обшуку особи виникають під час затримання особи в порядку ст. 208 КПК України. Як вище вказано, порядок проведення обшуку особи під час затримання законодавець визначив шляхом відсилання до інших норм – ч. 7 ст. 223 та ст. 236 КПК України. У контексті цього виникає декілька питань. Як забезпечити присутність адвоката під час обшуку особи, яке проводиться при затриманні особи на місці вчинення злочину, щоб не порушити вимоги ч. 5 ст. 236 КПК України? Чи

необхідно фіксувати обшук затриманої особи за допомогою аудіо- та відеозапису, що зумовлено вимогою ч. 10 ст. 236 КПК України? Крім того, як отримати дозвіл слідчого судді на обшук затриманої особи, як це передбачено ч. 1 ст. 236 КПК України?

Щодо останнього поставленого питання відповідь знаходимо в узагальненні судової практики, викладеної в Постанові Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17.10.2014 № 9, де вказано, що обшук особи може бути здійснений без ухвали слідчого судді уповноваженою особою, слідчим, прокурором у порядку ч. 3 ст. 208 КПК України (On the generalization of judicial practice regarding the consideration by the investigating judge of applications for a permit to conduct a search of a home or other property of a person, 2014). Стосовно інших поставлених нами запитань однозначної відповіді в правників немає.

Аналіз слідчої практики дає змогу висловити переконання, що найбільше проблем із проведенням обшуку особи виникає саме під час затримання особи, у якій виявлено наркотичні засоби. Зокрема, поліцейський, який, з огляду на професійні навички, має відомості про те, що особа зберігає при собі наркотичні засоби або психотропні речовини, відповідно до вимог ст. 34 Закону України «Про Національну поліцію» (About the National Police of Ukraine, 2015), має право провести лише поверхневу перевірку. Утім за обсягом дій поверхнева перевірка суттєво відрізняється від обшуку особи, при цьому працівники поліції допускають помилки під час проведення таких дій, що вже неодноразово стало предметом розгляду суду касаційної інстанції. Так, наприклад, у постанові від 12.04.2018 р. Касаційний кримінальний суд визнав, що вилучення з-під внутрішньої сторони поясу шортів особи не узгоджується з вимогами закону щодо порядку проведення поверхневого огляду особи. У цій справі психотропна речовина вилучена в особи не під час огляду, а саме під час його затримання та обшуку, які проведено з порушенням вимог ст. ст. 207, 208, 223, 236 КПК України (Resolution of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court, 2018).

У 2020 році на розгляд Касаційного кримінального суду перебувало провадження зі схожими обставинами. Відповідно до цієї справи, 15.05.2017 працівники поліції під час проведення профілактичних заходів зупинили особу, яка зберігала при собі в кишенях одягу психотропну речовину (амфетамін). Після цього на місце події було викликано слідчо-оперативну групу, у присутності понятих особа добровільно надала правоохоронцям три пакети з амфетаміном загальною вагою 8,74 г. Суд першої інстанції визнав особу винуватою та призначив покарання у вигляді позбавлення волі на строк 2 роки 6 місяців, але суд апеляційної інстанції скасував таке рішення та закрит кримінальне провадження на підставі п. 3 ч. 1 ст. 284 КПК України. Касаційний кримінальний суд визнав, що обставини справи свідчать, що особа фактично була затриманою, однак усупереч вимогам ч. 5 ст. 208 КПК України протоколу затримання не складено. Допущене порушення є істотним і за відсутності оформленого відповідно до ч. 3 ст. 208 КПК протоколу обшуку затриманої особи слугувало для апеляційного суду безперечною підставою для поставлення під сумнів законності протоколу огляду місця події, на якому вирішальною мірою ґрунтується обвинувачення даної особи (Resolution of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court, 2020). Отже, знову спостерігаємо порушення практичними працівниками вимог закону, адже отримання доказів (наркотичних засобів або психотропних речовин) здійснено не в ході обшуку особи, яке повинно бути здійснено в межах затримання, а під час огляду місця події.

Проводячи детальне дослідження проблем затримання особи, Т.Г. Фоміна наголосила на тому, що відсутність чітких законодавчих положень щодо порядку проведення обшуку особи призводить до непорозуміння у правозастосовній діяльності. У зв'язку з цим практичні працівники, намагаючись «обійти» зазначені проблемні кути законодавства, дуже часто оформлюють вилучені речі як такі, що надані затриманою особою добровільно. У протилежному випадку уповноважена службова особа взагалі не обшукує особу, а доставляє її до найближчого органу досудового розслідування, де вже слідчий виконує всі дії в межах кримінального провадження (Fomina, 2020: 338).

Отже, з урахуванням проаналізованої слідчо-судової практики, позицій науковців, практиків ми переконані, що процесуальний порядок проведення обшуку особи повинен бути законодавчо чітко визначений. Сьогодні обшук особи є складником затримання особи або обшуку житла чи іншого володіння особи. Натомість, на нашу думку, таке унормування обшуку особу є «усіченим», що й спричиняє низку проблем складного характеру.

Ми вважаємо, що обшук особи варто передбачити в КПК України як самостійну слідчу (розшукову) дію з «повноцінною» регламентацією його мети, підстав, порядку проведення, а також із визначенням підстав проведення за ухвалою слідчого судді та без такої ухвали. З метою реалізації окресленої позиції ми вважаємо доцільним доповнити КПК України новою ст. 234-1 «Обшук особи», у якій визначити такі положення.

По-перше, визначенню підлягають мета й підстави обшуку особи. Уважаємо, що обшук особи варто проводити з метою виявлення та вилучення речей і документів, що мають значення для кримінального провадження, а також предметів, які вилучені законом з обігу. Обшук особи проводиться за наявності підстав уважати, що в одязі, речах або на тілі особи можуть перебувати речі чи документи, які мають значення для кримінального провадження, а також предмети, які вилучені законом з обігу. Обшук особи має бути проведений в обсязі, необхідному для досягнення його мети, а також бути пропорційним втручанням в особисте й сімейне життя особи.

По-друге, варто сформулювати зміст клопотання про проведення обшуку особи, з яким слідчий за погодженням із прокурором або прокурор має право звернутися до слідчого судді. Таке клопотання повинно містити відомості про: 1) найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер; 2) короткий

виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з розслідуванням якого подається клопотання; 3) правову кваліфікацію кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність; 4) підстави для обшуку особи; 5) анкетні відомості особи (прізвище, ім'я по батькові, дату та місце народження, місце проживання, громадянство), яку планується обшукати; 6) речі, документи або предмети, які плануються відшукати; 7) обґрунтування того, що речі, документи або предмети, які плануються відшукати, мають значення для кримінального провадження та їх неможливо отримати в добровільному порядку шляхом витребування речей, документів, відповідно до ч. 2 ст. 93 КПК України, або за допомогою інших слідчих (розшукових) дій, передбачених КПК України. Зазначена вимога не поширюється на випадки проведення обшуку особи з метою відшукування знаряддя кримінального правопорушення, а також предметів, які вилучені законом з обігу. До клопотання мають бути додані копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий (детектив) обґрунтовує доводи клопотання, а також витяг із Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у рамках якого подається клопотання.

По-третє, необхідно визначити порядок розгляду клопотання про обшук особи. Уважаємо, що таке клопотання має розглядатися в суді в день його надходження за участю слідчого або прокурора. Ухвала слідчого судді про дозвіл на обшук особи має відповідати вимогам, передбаченим ч. 2 ст. 234, ст. 235 КПК України. У разі відмови в задоволенні клопотання про дозвіл на обшук особи слідчий, прокурор не має права повторно звертатися до слідчого судді з клопотанням про дозвіл на обшук тієї самої особи, якщо в клопотанні не зазначено нові обставини, які не розглядалися слідчим суддею.

По-четверте, варто передбачити порядок проведення обшуку особи. На наш погляд, обшук особи може проводитися слідчим або прокурором, які мають бути тієї ж статі, за участю не менше двох понятих, у присутності адвоката, представника на вимогу особи, яка обшукується, за винятком його здійснення у випадках, коли обшук особи здійснюється без ухвали слідчого судді. Обшук особи, який супроводжується оглядом тіла особи, яку обшукують, варто проводити в ізольованому приміщенні за участю понятих тієї ж самої статі з особою, яка обшукується. Обшук особи на підставі ухвали слідчого судді в обов'язковому порядку варто фіксувати за допомогою аудіо- та відеозапису, за винятком фіксації часу, пов'язаного з оголенням тіла особи, яку обшукують.

Перед початком особистого обшуку особа, яка його проводить, повинна пред'явити особі, яку планується відшукати, ухвалу слідчого судді, ознайомити її з правами й обов'язками та запропонувати добровільно видати відшукувані речі, документи або предмети. Факт ознайомлення особи, яка підлягає обшуку, з ухвалою про його проведення засвідчується особою, яка його проводить, у протоколі проведення обшуку особи. У разі відмови особи від добровільної видачі відшукуваних речей, документів або предметів у протоколі про проведення обшуку особи робиться відповідний запис, який завіряється підписом усіх учасників його проведення.

По-п'яте, варто виокремити випадки проведення обшуку особи слідчим, прокурором або уповноваженою службовою особою без ухвали слідчого судді. Уважаємо, що обшук особи без ухвали слідчого судді може бути здійснено в таких випадках: 1) за наявності достатніх підстав уважати, що особа приховує при/на собі речі або документи, які мають значення для кримінального провадження, або предмети, які вилучені законом з обігу; 2) затримання особи в порядку ст. ст. 208, 191 КПК України; 3) застосування до підозрюваного, обвинуваченого, засудженого запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою; 4) під час виконання ухвали слідчого судді про застосування тимчасового або екстрадиційного арешту.

По-шосте, потрібно передбачити порядок проведення обшуку особи без ухвали слідчого судді. Уважаємо, що в разі проведення обшуку особи без ухвали слідчого судді у виокремлених нами випадках слідчий за погодженням із прокурором або прокурор зобов'язаний невідкладно після його здійснення звернутися з клопотанням про проведення обшуку особи до слідчого судді. Слідчий суддя розглядає таке клопотання перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для обшуку особи без ухвали слідчого судді. Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого про обшук особи або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук особи, установлені внаслідок такого обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому ст. 255 КПК України.

Висновки. З урахуванням вищевикладеного можна зробити висновок, що сьогодні обшук особи є не самостійною слідчою (розшуковою) дією, а складовою частиною затримання й обшуку житла чи іншого володіння особи. Утім така регламентація, на наше переконання, неповною мірою відображає потреби практики, зумовлені необхідністю збирання доказів.

Проведений аналіз слідчої практики засвідчив проблеми практичного характеру щодо проведення обшуку особи під час затримання особи в порядку ст. 208 КПК України, зокрема в разі вчинення злочинів у сфері наркотичних засобів, психотропних речовин.

Ми дотримуємося позиції про доцільність регламентації обшуку особи як самостійної слідчої (розшукової) дії з визначенням його мети, підстав, порядку проведення, підстав проведення за ухвалою слідчого судді та без такої ухвали. Окреслені пропозиції мають бути відображені в КПК України – у новій ст. 234-1 «Обшук особи».

Список використаних джерел:

1. Дрозд А.В. Забезпечення недоторканності права власності в кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2019. 236 с.
2. Капустіна М.В. Тимчасовий доступ до речей і документів: проблеми унормування та застосування. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Вип. 5. Том 2. С. 150–154.
3. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 12.04.2018, справа № 758/13581/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73469622>.

4. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 21.01.2020, справа № 756/8425/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87053575>.
5. Про Національну поліцію України : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
6. Про узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про надання дозволу на проведення обшуку житла чи іншого володіння особи : Постанова Пленуму вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17.10.2014 № 9. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/VRR00145.html.
7. Рогальська В.В. Затримання уповноваженою службовою особою без ухвали слідчого судді: процесуальні аспекти. *Порівняльно-аналітичне право. Електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*. 2017. № 2. С. 198–201.
8. Степанова Г.О., Степанов О.С., Кулик Х.М. Обшук особи за КПК України: проблемні питання та шляхи вдосконалення. *Підприємство, господарство і право*. 2017. Вип. 2. С. 294–298.
9. Удалова Л.Д. Деякі проблемні питання правозастосування кримінального процесуального законодавства. *Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України* : збірник матеріалів міжвузівської наук. конф. / 26 квіт. 2013 р., Національна академія прокуратури України. Київ : Алерта. С. 8–12.
10. Ухвала Тальнівського районного суду Черкаської області від 11.12.2013, справа № 704/2044/13-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/36726836>.
11. Федорченко А.М. Обшук особи у кримінальному провадженні: проблеми правового регулювання. *Інтернаука* : міжнародний науковий журнал. 2018. № 9. URL: https://revolution.allbest.ru/law/01026133_0.html.
12. Фоміна Т.Г. Застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики: монографія / наук. ред. О.О. Юхно. Харків : Панов, 2020. 576 с.

References:

1. Drozd, A.V. (2019). Zabezpechennia nedotorkannosti prava vlasnosti v kryminalnomu provadzhenni [Ensuring the inviolability of property rights in criminal proceedings]: dys. ... kand. yuryd. Nauk : 12.00.09. Kharkiv. 236 p. [in Ukrainian].
2. Kapustina, M.V. (2016). Tymchasovy dostup do rechei i dokumentiv: problemy unormuvannia ta zastosuvannia [Temporary access to things and documents: problems of standardization and application.]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Yurydychni nauky*, 5, Vol. 2, 150–154 [in Ukrainian].
3. Postanova Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu [Resolution of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court] vid 12.04.2018 r., sprava № 758/13581/15-k [in Ukrainian].
4. Postanova Kasatsiinoho kryminalnoho sudu Verkhovnoho Sudu [Resolution of the Criminal Court of Cassation of the Supreme Court] vid 21.01.2020 r., sprava № 756/8425/17 [in Ukrainian].
5. Pro Natsionalnu politsiuu Ukrainy [About the National Police of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 2.07.2015 r. № 580-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2015. № 40–41. St. 379 [in Ukrainian].
6. Pro uzahalnennia sudovoi praktyky shchodo rozghliadu slidchym suddeiu klopotan pro nadannia dozvolu na provedennia obshuku zhytla chy inshoho volodinnia osoby [On the generalization of judicial practice regarding the consideration by the investigating judge of applications for a permit to conduct a search of a home or other property of a person]: Postanova Plenumu vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozghliadu tsyvilnykh i kryminalnykh sprav vid 17.10.2014 r. № 9 [in Ukrainian].
7. Rohalska, V.V. (2017). Zatrymannia upovnovazhenoiu sluzhbovoiu osoboiu bez ukhvaly slidchoho suddi [Detention by an authorized official without the decision of the investigating judge: procedural aspects]: protsesualni aspekty. Porivnialno-analitychne pravo. *Elektronne naukove fakhove vydannia yurydychnoho fakultetu DVNZ «Uzhhorodskiy natsionalnyi universytet»*, 2, 198–201 [in Ukrainian].
8. Stepanova, H.O. at all. (2017). Obshuk osoby za KPK Ukrainy: problemni pytannia ta shliakhy vdoskonalennia [Search of a person under the Criminal Procedure Code of Ukraine: problematic issues and ways to improve]. *Pidpriemstvo, gospodarstvo i pravo*, 2, 294–298 [in Ukrainian].
9. Udalova, L.D. (2013). Deiyaki problemni pytannia pravozastosuvannia kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva. Aktualni pytannia kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva Ukrainy [Some problematic issues of law enforcement of criminal procedure legislation]: zb. materialiv mizhvuzivskoi nauk. konf. Natsionalna akademiia prokuratury Ukrainy. Kyiv, 26 kvit. 2013 r.: Alerta. pp. 8–12 [in Ukrainian].
10. Ukhvala Talnivskoho raionnoho sudu Cherkaskoi oblasti [Decision of the Talniv District Court of Cherkasy Region] vid 11.12.2013 r., sprava № 704/2044/13-k [in Ukrainian].
11. Fedorchenko, A.M. (2018). Obshuk osoby u kryminalnomu provadzhenni: problemy pravovoho rehuliuвання [Search of a person in criminal proceedings: problems of legal regulation]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka»*, 9 [in Ukrainian].
12. Fomina, T.H. (2020). Zastosuvannia zapobizhnykh zakhodiv u kryminalnomu provadzhenni [Application of precautionary measures in criminal proceedings: problems of theory and practice]: problemy teorii ta praktyky: monohrafiya [Nauk. red. O.O. Yuhno]. Kharkiv : Panov. 576 p. [in Ukrainian].